

Frugtsæsonen 2010

af Maren Korsgaard

2010 vil blive husket af mange, som et rigtig dårligt frugtår. Det blev det år, hvor selv økologiske mostæbler blev en mangelvare og nogle steder nåede den høje pris af 8 kr/kg. Årets udsædvanlige klima har været en stor del af forklaringen.

Gnavende kold vinter

Den koldeste januar i 23 år åbnede dette mærkelige år. Kuldegraderne generede dog ikke frugttræer, frugtbuske og jordbær, for sneen dækkede jorden i flere måneder og lunede rødder og rodhalse. Men det lune snedække fik efterhånden en hård frostskorpe, og det betød at vildtet ikke kunne skrabe sig ned til den grønne mad. Samtidigt dækkede sneen stammebeskyttere og den haretætte del af vildtheegnene, så i februar gik det løs i æbleplantager i hele landet. Harene hoppede gennem hegnene og gnavede løs på stammer og grene. Aldrig har jeg set så voldsomme hareskader som i år, og det endda i en tid, hvor landets harebestand er meget lav.

De mange vildtskader kunne ikke forebygges, for vi har simpelthen ingen økologisk godkendte afværgemidler. Blodmel kan dog udbringes som økologisk gødning og virker samtidigt vildtafskrækkende, men blodmel må kun udbringes efter tilladelse fra fødevarestyrelsen. Økologisk Rådgivning fik Fødevarestyrelsen til at åbne for en dispensationsmulighed for at påsmøre blodmel på frugttræstammer, men dispensationen kom

Billede 1. Vildtet var hårde ved træerne i vinter, og de foretrækker æbletræer frem for alt. Hvis træer ringes fuldstændigt vil de dø, men det sker først sidst på sommeren, hvor roden efterhånden er blevet udsultet for energi.

desværre først, da sneen var smeltet og vildtskaderne var sket.

Kold maj, varm juli og skybrud

Foråret begyndte omskifteligt, hvor vi i marts måned både oplevede en nat med 19 graders frost og godt to uger efter en dag med 17,7 graders varme. April blev tør, hvilket er en stor fordel for frugt- og bærkulturer. Det er i april, at mange svampesygdomme smitter fra de gamle blade over på det nye løv, men når det er tørt, er smitterisikoen meget mindre. Det tørre vejr gjorde det også nemt at få rensset op i ukrudt og få de mange gamle blade, der lå uomsatte under sneen, knust og nedmuldet.

Maj måned ændrede desværre på den gode start. Det blev den koldeste maj i 14 år og samtidig meget våd. I al fald våd på de østlige øer, for ganske mod sædvane var foråret tørt i store dele af Jylland. Honningbier arbejder ikke når det regner og heller ikke, når det er koldere end 7 grader. Bierne holdt dermed vejrlig i det meste af maj måned, og det gav en dårlig frugtsætning især i kirsebær og pærer, som blomstrer tidligt. Æblerne var også mange steder præget af manglende bestøvning, men også store angreb af æblebladhvepsen var nogle steder årsag til et totalt tab i æbletræerne i 2010.

Majs kulde forsinkede blomstringstidspunkterne flere uger i forhold til sidste år. Således var pærer og solbær i fuld blomst den 20. maj, hvor de sidste år blomstrede omkring 1. maj. Nattefrost i blomstringen kostede dyrt for en del jordbæravlere, for selv om marken var dækket med fiberdug, var frosten hård nok til at trænge gennem og skade blomsterne.

I juni fortsatte kulden frem til Skt. Hans, og det var først midt i juni, at vi fik de første frilandsjordbær, 2-3 uger senere end i 2009.

Juli blev til gengæld meget varm, 2010 blev den fjerde varmeste juli vi har kendt. Det var godt for sommerferien og for jordbærplukkerne. Det gjorde dog jordbærsæsonen ret kort, da bærrerne modnede meget hurtigt i de varme dage. Skybryd hørte også til

Billede 2. I juni 2010 blev det tilladt at anvende feromonforvirring mod æbleviklere i Danmark. Dermed gik et længe næret ønske om en bioteknisk bekæmpelsesmulighed i opfyldelse. Virkningen i små plantager var dog ikke overbevisende.

sommervejret i år, og satte sine steder jordbærplukningen på stand by. Sommeren sluttede med en våd august. Det gav desværre en stor opblomstring af svampesygdomme i æbler og pærer. Især Gul Monilia og Gloeosporium gav store problemer i æblesorten Aroma, som er en af de økologiske hovedsorter.

Feromonforvirring tilladt nu.

Insekter var også glade for varmen, så æbleviklerskaderne blev store i år. Det til trods for, at vi faktisk fik tilladt et feromonforvirringsprodukt mod æbleviklere. Exosect hedder produktet, som består af små "paptelte" med feromoner, der dufter af æbleviklerhun.

Billede 3. Den varme og tørre juli måned gav ekstra gode betingelser for æbleviklere. Her har larven nået målet, de næringsrige æblekerner. Viklerlarverne forårsagede store tab i økologiske æbler i 2010.

Æbleviklerhannerne tiltrækkes af duften, og flyver ind i teltene. Kun for at blive grundigt skuffede, da der kun er duft, men ingen hunner. Når hannerne flyver ud igen, har de fået noget af den hunlig duft på sig og flyver derfor ud og gør forvirringen total. Resultatet er, at kun ganske få par finder hinanden, og der lægges kun meget få befrugtede æg. Feromonforvirring virker dog bedst, hvis det er store arealer, der behandles, så derfor har mange små plantager alligevel fået mange viklerskader.

Årets høstniveau

Høsten af solbær og ribs var året til trods rimelig normal, de er åbenbart mere tilpasset et koldt forår. Jordbærhøsten var under middel, især på grund af de tidlige hold, som blev skadet af frost. Kirsebærhøsten var nul i år, mens blommehøsten har været rimelig. Pærer blev der dels ikke sat særligt mange af, og dem der kom, var svære at holde fri for skurv. Den våde maj gav alt for gode betingelser for skurv på både æble og pære. Æblehøsten har været under middel og varieret fra nogenlunde normal helt ned til nul. Frasorteringen har været høj p.g.a. både skurv og insektangreb.